

Eurooppa-neuvosto

**Bryssel, 15. joulukuuta 2023
(OR. en)**

EUCO 20/23

**CO EUR 16
CONCL 6**

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Eurooppa-neuvoston kokous (14. ja 15. joulukuuta 2023) – Päätelmät

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena Eurooppa-neuvoston edellä mainitussa kokouksessa hyväksymät päätelmät.

I UKRAINA

1. Eurooppa-neuvosto toistaa tuomitsevansa jyrkästi Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan. Sota rikkoo selvästi YK:n peruskirjaa. Eurooppa-neuvosto vahvistaa Euroopan unionin tukevan vankkumatta Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta maan kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä sekä Ukrainan luonnollista oikeutta puolustautua Venäjän hyökkäystä vastaan.
2. Eurooppa-neuvosto palauttaa mieleen aiemmat päätelmänsä ja vahvistaa, että Euroopan unioni on vakaasti sitoutunut jatkamaan vahvaa poliittista, rahoituksellista, taloudellista, humanitaarista, sotilaallista ja diplomatian avulla annettavaa tukeaan Ukrainalle ja sen kansalle niin kauan kuin se on tarpeen.
3. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot käsittelevät jatkossakin Ukrainan kiireellisiä sotilaallisia ja puolustustarpeita. Eurooppa-neuvosto pitää erityisen tärkeänä oikea-aikaista, ennakoitavissa olevaa ja kestävää sotilaallista tukea Ukrainalle, erityisesti Euroopan rauhanrahaston ja EU:n sotilaallisen avustusoperaation mutta myös jäsenvaltioiden suoran kahdenvälisen avun kautta. Eurooppa-neuvosto korostaa, että on kiireesti nopeutettava ohjusten ja ammusten toimittamista, erityisesti miljoonaa tykinammusta koskevan aloitteen kautta, ja toimitettava Ukrainalle lisää ilmapuolustusjärjestelmiä.

Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa tehostamaan Euroopan rauhanrahaston uudistustyötä ja lisäämään jälleen sen rahoitusta ulkoasiainedustajan ehdotuksen pohjalta.

Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot ovat edelleen sitoutuneet osallistumaan pitkällä aikavälillä yhdessä kumppanien kanssa Ukrainaa koskeviin turvallisuussitoumuksiin, jotka auttavat Ukrainaa puolustautumaan, vastustamaan pyrkimyksiä horjuttaa vakautta ja estämään hyökkäykset tulevaisuudessa. Eurooppa-neuvosto keskusteli ulkoasiainedustajan selvityksen pohjalta EU:n tulevista Ukrainaa koskevista turvallisuussitoumuksista. Se kehottaa ulkoasiainedustajaa ja jäsenvaltioita jatkamaan asian käsittelyä neuvostossa. Eurooppa-neuvosto seuraa tilanteen kehittymistä.

Sotilaallinen tuki ja turvallisuussitoumukset annetaan kunnioittaen kaikilta osin tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa ja ottaen huomioon kaikkien jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusedut.

4. Koska Venäjä kohdistaa jatkuvasti hyökkäyksiä Ukrainan siviili- ja kriittiseen infrastruktuuriin, Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot aikovat tehostaa humanitaarista ja pelastuspalveluapua Ukrainalle sekä apua Ukrainan energia-alan häiriönsietokyvyn varmistamiseksi läpi talven. Euroopan unioni on myös edelleen sitoutunut tukemaan kansainvälisten kumppaneiden kanssa koordinoiden Ukrainan vahinkojen korjaamista sekä sen elpymistä ja jälleenrakentamista, miinanraivausprosessi ja psykososiaalinen toipuminen mukaan lukien.
5. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot aikovat jatkaa intensiivisiä maailmanlaajuisia vaikuttamistoimiaan sekä yhteistyötä Ukrainan ja maailman kaikkien alueiden kumppaneiden kanssa, jotta voidaan varmistaa mahdollisimman laaja kansainvälinen tuki kattavalle, oikeudenmukaiselle ja kestäväälle rauhalle sekä Ukrainan rauhanaloitteen keskeisille periaatteille ja tavoitteille tulevan globaalin rauhanhuippukokouksen järjestämiseksi.
6. Eurooppa-neuvosto toistaa kehotuksensa edetä merkittävästi ja kumppaneiden kanssa koordinoitusti siinä, miten yksityisten tahojen hallussa olevat Venäjän pysäytetyistä varoista muodostuvat ylimääräiset tuotot voitaisiin sovellettavia sopimusvelvoitteita noudattaen ja EU:n ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti ohjata tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista sekä vahinkojen korjaamista. Tässä yhteydessä se panee merkille äskettäiset ehdotukset Venäjän pysäytetyistä varoista saatavista ylimääräisistä tuotoista.

7. Venäjä ja sen johto on saatettava täysin vastuuseen sen Ukrainaa vastaan käymästä hyökkäyssodasta ja muista kansainvälisen oikeuden nojalla kaikkein vakavimmista rikoksista sekä sotansa aiheuttamista valtavista vahingoista. Eurooppa-neuvosto kannustaa jatkamaan ponnisteluja, myös ydinryhmässä, jotta perustettaisiin erityistuomioistuin käsittelemään Ukrainaa vastaan tehtyä hyökkäysrikosta, taattaisiin sille mahdollisimman laaja alueiden välinen tuki ja legitimizeetti ja perustettaisiin tuleva korvausmekanismi; se toistaa kannattavansa Euroopan neuvoston Venäjän federaation Ukrainan vastaisen hyökkäyssodan aiheuttamien vahinkojen rekisteriä ensimmäisenä konkreettisenä askeleena tähän suuntaan. Lisäksi se kehottaa kaikkia valtioita allekirjoittamaan ja ratifioimaan pikaisesti kansainvälisestä yhteistyöstä joukkotuhontarikosten, ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten, sotarikosten ja muiden kansainvälisten rikosten tutkinnassa ja syytteenpanossa tehdyn Ljubljanan–Haagin yleissopimuksen. Eurooppa-neuvosto toistaa myös tukensa Kansainvälisen rikostuomioistuimen työlle ja tuomitsee Venäjän jatkuvat pyrkimykset heikentää sen kansainvälisiä toimivaltuuksia ja toimintaa.
8. Eurooppa-neuvosto kehottaa jälleen painokkaasti Venäjää ja Valko-Venäjää varmistamaan välittömästi kaikkien laittomasti karkotettujen ja siirrettyjen ukrainalaisten lasten ja muiden siviilien turvallisen paluun Ukrainaan.
9. Euroopan unioni pyrkii päättäväisesti heikentämään edelleen Venäjän kykyä käydä hyökkäyssotaa muun muassa vahvistamalla asettamiaan pakotteita entisestään ja panemalla ne kaikilta osin ja tehokkaasti täytäntöön ja estämällä niiden kiertämisen, etenkin suuririskisten tavaroiden osalta, tiiviissä yhteistyössä kumppaneiden ja liittolaisten kanssa. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille 12. pakotepaketin hyväksymisen. Se on myös tyytyväinen yhteisymmärrykseen direktiivistä, joka koskee unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ja seuraamusten määrittelyä. Eurooppa-neuvosto tuomitsee Iranin, Valko-Venäjän ja Pohjois-Korean jatkuvan sotilaallisen tuen Venäjän hyökkäyssodalle. Se myös kehottaa kaikkia maita olemaan antamatta aineellista tai muuta tukea Venäjän hyökkäyssodalle. Euroopan unioni aikoo jatkaa tiivistä yhteistyötään kumppaneiden kanssa Venäjän sotaa koskevien väärin narratiivien ja disinformaation torjumiseksi.

10. Eurooppa-neuvosto korostaa Mustanmeren turvallisuuden ja vakauden merkitystä. Ukrainan viljan kestävä vienti ja maailmanmarkkinoille pääsy on elintärkeää. Eurooppa-neuvosto tukee kaikkia toimia, joilla helpotetaan Ukrainan viljan ja muiden maataloustuotteiden vientiä niitä eniten tarvitseviin maihin, etenkin Afrikkaan ja Lähi-itään. Eurooppa-neuvosto painottaa myös, että on tärkeää hyödyntää EU:n solidaarisuuskaistojen koko potentiaali, ja kehottaa komissiota vauhdittamaan jäsenvaltioiden kanssa tehtävää työtä, jotta voidaan ehdottaa uusia toimenpiteitä solidaarisuuskaistojen kapasiteetin lisäämiseksi kaikilla reiteillä.
11. Euroopan unioni aikoo tukea edelleen Moldovan tasavaltaa ja Georgiaa niiden pyrkiessä ratkaisemaan edessään olevia haasteita, jotka ovat seurausta Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan.

II LÄHI-ITÄ

12. Eurooppa-neuvosto kävi perusteellisen strategisen keskustelun Lähi-idästä.

III LAAJENTUMINEN JA UUDISTUKSET

13. Eurooppa-neuvosto palauttaa mieleen Granadan julistuksen ja korostaa, että laajentuminen on geostrateginen investointi rauhaan, turvallisuuteen, vakauteen ja vaurauteen. Se auttaa parantamaan Euroopan kansalaisten taloudellisia ja sosiaalisia oloja sekä vähentämään maiden välisiä eroja. Sen on myös edistettävä unionin perustana olevia arvoja. Niin tulevien jäsenvaltioiden kuin EU:nkin on oltava valmiina, kun uuden laajentumisen mahdollisuus toteutuu. Sitä koskevaa työtä olisi edistettävä rinnakkain molemmin puolin. Jäseniksi pyrkivien maiden on tehostettava uudistustoimiaan erityisesti oikeusvaltion alalla liittymisprosessin ansioihin perustuvan luonteen mukaisesti ja EU:n avustuksella. Samanaikaisesti unionin on toteutettava tarvittavat sisäiset toimet ja uudistukset, vahvistettava unionin pitkän aikavälin tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi sekä käsiteltävä unionin prioriteetteihin ja politiikkoihin sekä toimintakykyyn liittyviä keskeisiä kysymyksiä. Tämä tekee EU:sta vahvemman ja lujittaa Euroopan suvereniteettia.

14. Eurooppa-neuvosto vahvistaa laajentumisesta 12. joulukuuta 2023 annetut neuvoston päätelmät. Eurooppa-neuvosto tekee komission 8. marraskuuta 2023 esittämän laajentumispaketin pohjalta seuraavat päätökset:

Ukraina ja Moldovan tasavalta

15. Eurooppa-neuvosto päättää avata liittymisneuvottelut Ukrainan ja Moldovan tasavallan kanssa.

Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa hyväksymään asianmukaiset neuvottelukehykset, kunhan 8. marraskuuta 2023 annetuissa asianomaisissa komission suosituksissa esitetyt asiaankuuluvat toimet on toteutettu.

Georgia

16. Eurooppa-neuvosto päättää myös myöntää Georgialle ehdokasmaan aseman edellyttäen, että 8. marraskuuta 2023 annetussa komission suosituksessa esitetyt asiaankuuluvat toimet toteutetaan.

Bosnia ja Hertsegovina

17. Eurooppa-neuvosto avaa jäsenyysneuvottelut Bosnia ja Hertsegovinan kanssa, kun jäsenyyskriteerit täyttyvät riittävän suurelta osin.

Se pyytää komissiota tiedottamaan neuvostolle jäsenyysneuvottelujen edistymisestä viimeistään maaliskuussa 2024, jotta asiasta voitaisiin tehdä päätös.

Pohjois-Makedonia

18. Euroopan unioni on valmis saattamaan päätökseen Pohjois-Makedonian kanssa käytävien liittymisneuvottelujen aloitusvaiheen heti, kun tämä on täyttänyt sisäisten menettelyjensä mukaisesti sitoumuksensa saattaa päätökseen 18. heinäkuuta 2022 annetuissa neuvoston päätelmissä tarkoitetut perustuslain muutokset. Eurooppa-neuvosto kehottaa Pohjois-Makedoniaa nopeuttamaan näiden muutosten loppuunsaattamista.

Länsi-Balkan

19. Eurooppa-neuvosto toistaa olevansa täysin ja yksiselitteisesti sitoutunut Länsi-Balkanin kumppaneiden mahdollisuuteen tavoitella EU:n jäsenyyttä ja kehottaa nopeuttamaan niiden liittymisprosessia.
20. Eurooppa-neuvosto panee merkille Länsi-Balkanin uudesta kasvusuunnitelmasta annetun komission tiedonannon, jonka tavoitteena on vauhdittaa Länsi-Balkanin ja Euroopan unionin sosioekonomista lähentymistä tiukkojen edellytysten pohjalta ja jossa kannustetaan nopeuttamaan EU:hun liittyviä uudistuksia alueella sekä edistämään alueellista taloudellista yhdentymistä yhteisten alueellisten markkinoiden avulla EU:n sääntöjen ja normien pohjalta.
21. Eurooppa-neuvosto on edelleen sitoutunut edistämään Länsi-Balkanin ja Euroopan unionin asteittaista yhdentymistä laajentumisprosessin aikana peruutettavissa olevalla ja ansioihin perustuvalla tavalla.

Uudistukset

22. Unionin laajentuessa Euroopan onnistuneen yhdentymisen kannalta on välttämätöntä, että unionin politiikat täyttävät tulevaisuuden vaatimukset, että niitä rahoitetaan kestäväällä tavalla unionin perustana olevien arvojen pohjalta ja että EU:n toimielimet toimivat edelleen tehokkaasti.
23. Eurooppa-neuvosto aikoo käsitellä sisäisiä uudistuksia tulevilla kokouksillaan. Tavoitteena on hyväksyä kesään 2024 mennessä päätelmät jatkotyöskentelyn etenemissuunnitelmasta.

IV MONIVUOTINEN RAHOITUSKEHYS 2021–2027

24. Eurooppa-neuvosto keskusteli asiakirjassa EUCO 23/23 olevasta monivuotisen rahoituskehysten 2021–2027 tarkistuksesta, jota 26 valtioiden tai hallitusten johtajaa tuki vakaasti. Eurooppa-neuvosto palaa asiaan ensi vuoden alussa.

V TURVALLISUUS JA PUOLUSTUS

25. Ottaen huomioon maailmanlaajuisen epävakauden, strategisen kilpailun ja turvallisuusuhat Eurooppa-neuvosto korostaa Euroopan turvallisuuden ja puolustuksen vahvistamisen merkitystä kunnianhimoisen geopoliittisen unionin aikaansaamiseksi. Unionin on otettava lisää vastuuta omasta turvallisuudestaan ja puolustuksestaan, noudatettava strategista toimintatapaa ja parannettava valmiuksiaan toimia itsenäisesti.
26. Eurooppa-neuvosto on tarkastellut työtä, jota on tehty sen aiempien päätelmien, Versailles'n julistuksen ja strategisen kompassin panemiseksi täytäntöön, ja painottaa, että on tehtävä vielä enemmän, jotta voidaan saavuttaa unionin tavoitteet parantaa puolustusvalmiutta ja kasvattaa yhteisesti puolustusmenoja, myös lisäämällä puolustusalan investointeja ja tehostamalla suorituskykyjen kehittämistä, sekä luoda toimivat ja integroidut markkinat puolustusalaan varten. Erityisesti Eurooppa-neuvosto
- a) kehottaa panemaan kiireesti täytäntöön jo sovitut toimenpiteet, jotta voidaan helpottaa ja koordinoita yhteishankintoja sekä lisätä Euroopan puolustusteollisuuden yhteentoimivuutta ja tuotantokapasiteettia jäsenvaltioiden varastojen täydentämiseksi, ottaen erityisesti huomioon Ukrainalle annettava tuki
 - b) kehottaa ulkoasiainedustajaa ja komissiota koordinoitusti Euroopan puolustusviraston kanssa esittämään pikaisesti Euroopan puolustusteollisuusstrategian, johon sisältyy ehdotus Euroopan puolustusalan investointiohjelmasta, koska Euroopan puolustuksen teollista ja teknologista perustaa on vahvistettava, myös pk-yritysten osalta, ja siitä on tehtävä innovatiivisempi, kilpailukykyisempi ja häiriönsietokykyisempi

- c) korostaa, että on tärkeää kehittää edelleen integroituja markkinoita puolustusallalla, jotta voidaan vahvistaa rajatylittäviä toimitusketjuja sekä turvata Euroopan puolustusteollisuuden kriittiset teknologiat ja parantaa sen kilpailukykyä. Tätä varten puolustusteollisuutta koskevaa EU:n sääntelykehystä olisi mukautettava, jotta voidaan lisätä yhteentoimivuutta, vahvistaa standardointia ja tiivistää sertifiointiprosessien yhdenmukaistamista sekä nopeuttaa ja joustavoittaa erityisesti julkisiin hankintoihin liittyviä toimia
- d) kehottaa strategisen kompassin vuotuista tilanneselvitystä silmällä pitäen ja pysyvään rakenteelliseen yhteistyöhön (PRY) osallistuvien jäsenvaltioiden tekemien sitoumusten mukaisesti tehostamaan työtä unionin puolustusvalmiuden, häiriönsietokyvyn ja turvallisuuden parantamiseksi esimerkiksi puolustusinvestointien, sotilaallisen liikkuvuuden ja LIVEX-harjoitusten avulla, parantamalla avaruusturvallisuutta, torjumalla kyber- ja hybridiuhkia, puuttumalla ulkomaiseen tiedonmanipulointiin ja häirintään hiljattain käyttöön otetun välineistön pohjalta, johon sisältyy myös mahdollisuus harkita uusia rajoittavia toimenpiteitä, sekä vahvistamalla sellaisten suorituskykyjen kehittämistä yhteistyössä, joita tarvitaan kaikkien operaatioiden toteuttamiseksi, erityisesti toteuttamalla EU:n nopea toimintakyky
- e) kehottaa Euroopan investointipankkiryhmää ottamaan tehostetun roolin Euroopan turvallisuuden ja puolustuksen tukemisessa Euroopan investointipankin Euroopan turvallisuutta koskevan strategisen hankkeen pohjalta
- f) kehottaa jatkamaan uuden YTPP-siviilialan sopimuksen lujittamista YTPP-siviilialasta 11. joulukuuta 2023 annettujen neuvoston päätelmien pohjalta.

27. Vahvempi ja toimintakykyisempi Euroopan unioni turvallisuuden ja puolustuksen alalla lisää globaalia ja transatlanttista turvallisuutta ja täydentää Natoa, joka on edelleen jäsentensä yhteisen puolustuksen perusta. Tällä ei rajoiteta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonnetta, ottaen huomioon kaikkien jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusedut.

VI MUUTTOLIIKE JA MUUT ASIAT

Muuttoliike

28. Eurooppa-neuvosto kävi strategisen keskustelun muuttoliikkeestä ja pani merkille Euroopan komission puheenjohtajan äskettäisen kirjeen.
29. Euroopan unioni noudattaa edelleen muuttoliikkeeseen kattavaa lähestymistapaa, jossa yhdistyvät lisääntynyt ulkoinen toiminta, kumpaakin osapuolta hyödyttävät kattavat kumppanuudet lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa, puuttuminen muuttoliikkeen juurisyihin, mahdollisuudet lailliselle maahanmuutolle, EU:n ulkorajojen tehokkaampi valvonta, järjestäytyneen rikollisuuden, ihmiskaupan ja ihmisten salakuljetuksen päättäväinen torjuminen, muuttoliikkeen välineellistäminen hybridiuhkana ja palautusten lisääminen.

Hybridihyökkäykset

30. Eurooppa-neuvosto tuomitsee jyrkästi kaikki hybridihyökkäykset, myös kolmansien maiden harjoittaman maahanmuuttajien välineellistämisen poliittisiin tarkoituksiin, ja on päättänyt jatkossakin varmistaa, että EU:n ulkorajoja valvotaan tehokkaasti. Euroopan unioni aikoo päättäväisesti torjua sen ulkorajoille parhaillaan kohdistuvat Venäjän federaation ja Valko-Venäjän käynnistämät hybridihyökkäykset.

COP28-kokous

31. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen YK:n ilmastokokouksen (COP28) onnistuneeseen päätökseen saattamiseen ja Pariisin sopimuksen ensimmäiseen maailmanlaajuiseen tilannekatsaukseen ja erityisesti sopimukseen nopeuttaa päästövähennyksiä nettonollatavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä ja sopimukseen vähentää maailmanlaajuisia päästöjä 43 prosenttia vuoteen 2030 mennessä ja 60 prosenttia vuoteen 2035 mennessä vuoden 2019 tasoon verrattuna parhaan käytettävissä olevan tieteellisen tiedon mukaisesti, jotta 1,5 celsiusasteen tavoite voidaan saavuttaa. Se on myös tyytyväinen kaikkien osapuolten sopimukseen siirtyä pois fossiilisista polttoaineista energiajärjestelmissä.

VII EU:N JA TURKIN SUHTEET

32. Eurooppa-neuvosto panee merkille ulkoasiainedustajan ja Euroopan komission yhteisen tilanneselvityksen EU:n ja Turkin suhteista ja aikoo palata tähän asiaan jossakin tulevassa kokouksessaan.

VIII ANTISEMITISMIN, RASISMIN JA MUUKALAISVIHAN TORJUNTA

33. Eurooppa-neuvosto on erittäin huolestunut viimeaikaisista hälyttävistä tapahtumista ja toistaa tuomitsevana mitä jyrkimmin kaikenlaisen antisemitismin ja vihan, suvaitsemattomuuden, rasismin ja muukalaisvihan, myös muslimivihan. Se palauttaa tässä yhteydessä mieleen Euroopan unionin rasismintorjunnan toimintasuunnitelman sekä antisemitismin torjuntaa ja juutalaisen elämäntavan vaalimista koskevan EU:n strategian, joiden nopea täytäntöönpano on olennaisen tärkeää juutalaisyhteisöjen turvallisuuden kannalta.

IX STRATEGINEN OHJELMA

34. Eurooppa-neuvosto jatkaa työtään uuden strategisen ohjelman parissa Granadassa pidetyn epävirallisen kokouksen ja sitä seuranneiden keskustelujen pohjalta ja ottaen huomioon pitkän aikavälin tavoitteen vahvistaa unionia ja valmistaa se ottamaan vastaan uusia jäseniä. Strategisessa ohjelmassa määritellään unionin tulevien vuosien prioriteetit ja tavat saavuttaa ne, ja se toimii ohjauksena seuraavaa institutionaalista sykliä varten. Eurooppa-neuvosto hyväksyy uuden strategisen ohjelman viimeistään kesällä 2024.
-